

НАЦИОНАЛЕН ВЕСТНИК

ТРАКИЯ

Брой 10 • год. ХСV • 26 май 2017 г. • цена 0,40 лв.

www.stdbg.org

РУМЕН РАДЕВ: КАУЗАТА НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА ЗАСЛУЖАВА ПОДКРЕПАТА НА БЪЛГАРСКАТА ДЪРЖАВА

Справедливата кауза за съхраняване на спомена за трагичните събития от 1913 г. и почитане на паметта на загиналите ни сънародници в Тракия заслужава подкрепата на българската държава.

Това заяви президентът Румен Радев, който се срещна на 17 май т.г. на „Дондуков“ 2 с ръководството на Съюза на тракийските дружества в България (СТДБ). От страна на СТДБ участваха председателят Красимир Премянов, заместник-председателите ген. Тодор Бояджиев и Краснодар Беломорски, главният секретар Стефан Начев и главният редактор на вестник „Тракия“ Тодор Коруев. Държавният глава оцени високо патриотичната дейност на Съюза у нас и за приобщаването на българските общности в чужбина и потвърди подкрепата на президентската институция за работата на организацията.

По време на срещата бяха обсъдени широк кръг теми, като статута на българските църковни и културни паметници в Република Турция и извършването на религиозни обреди. Представителите на Съюза призоваха за активизиране на дейността на Смесената комисия по нерешените въпроси между България и Турция. Държавният глава

Президентът на Република България се срещна с ръководството на СТДБ

приветства следвания от Съюза подход за удовлетворяване на имуществените претен-

стреми към трайно решение, базирано на международното право“. Обща беше оценката, че развитието на отношения на добросъседство и взаимно уважение с Република Турция е път за активизиране на двустранния диалог и за постигането на справедливо решение.

Представителите на Съюза изразиха подкрепата си за позицията на президента Радев за недопускане на външна намеса във вътрешните работи на страната ни и призоваха държавните институции да се ангажират на дело с опитите за проникване и финансиране на радикални религиозни учения в България. От СТДБ изразиха и очакването си за изучаване на историческата истина, а не на подменена версия за събитията от 1913 г. в рамките на обучението по история в българските училища.

В началото на срещата представителите на Съюза на тракийските дружества подариха на президента Радев портрет на легендарния български хай-

ЮБИЛЕЙНИ ТЪРЖЕСТВА В СЛИВЕН

На стр. 5

Тракийски събор в църквата „Св. Константин и Елена“ в Одрин

На 21 май т.г. по традиция в Одрин се състоя традиционният тракийски събор. В празничната литургия по случай храмовия празник на българската църква „Св. Константин и Елена“ участваха Адрианополският митрополит Анфилохий и свещенослужители от Старозагорската епархия. Църковната служба бе извършена на два езика – български и гръцки, каквато е вече възприетата практика.

За събора пристигнаха групи от Варна, Харманли, Свиленград и от други тракийски организации, както и много туристи. Тук дойдоха зам. председателят на СТДБ Краснодар Беломорски, членът на Централното ръководство Румяна Вълчева, членовете на Върховния комитет Божана Богданова, Маргарит Петров, Василка Вангелова и др. Поднесен бе венец и много цветя на паметника на екзарх Антим I. Фолклорната програма в двора на черквата тази година бе на свилеградчани.

МЛАДИТЕ ТРАКИЙЦИ НАПРАВИХА ИЗВЪНРЕДНИ ИЗБОРИ

Досегашният председател Тодор Ангелов е изключен от ТМСБ

На 13 май т.г. в Тракийския дом в столицата се състоя извънредна национална изборна конференция на Тракийския младежки съюз в България (ТМСБ) при СТДБ, при предварително приет дневен ред. Конференцията бе открита от заместник-председателя на Тракийския младежки съюз Десислава Костова, която информира присъстващите, че на основание чл.9 ал.4 вр. ал.1, 2 и 3 на чл. 9

от Статута на ТМСБ всички заинтересовани лица са уведомени по предвидения в статута начин – чрез публикация в национален ежедневник на 12 април 2017 г. и по електронна поща. На конференцията присъстваха Красимир Премянов, председател на Съюза на тракийските дружества в България, чиято съставна структура е ТМСБ, и заместник – председателите на Централното ръководство на Съюза – ген. Тодор

Продължава на 2-а стр.

Музей на Делю Войвода и на хайдушкото движение бе открит с тържествена церемония в Златоград. Според проф. Николай Овчаров музеят е уникален, в страната няма подобна експозиция. Откриването на музейната експозиция е първото събитие от честването на 240 години от рождението на Делю Войвода. Община Златоград и Етнографският ареален комплекс обявиха 2017 за годината на Делю, отбелязвайки годишнината на легендарната личност.

Проф. Овчаров посочи като едни от най-ценните експонати в експозицията изложените стари оръжия от времето на Делю Войвода. Археологът разказа, че е впечатлен от показаната пушка бойлия. Това са снайперите на 19-и век, пушки с много дълга цев, които могат да поразяват на около 300 м разстояние, допълни проф. Овчаров.

Сред откритите от него ценни оръжия в сбирката е и италианска пушка, използвана по време на въстанието на Гарибалди, в което е взел участие и българинът Капитан Петко Войвода. В приклада на пушката е вградена италианска лира, по този начин собственикът на оръжието оставил спомен от

МУЗЕЙ НА ДЕЛЮ ВОЙВОДА И ХАЙДУШКОТО ДВИЖЕНИЕ ОТКРИХА В ЗЛАТОГРАД

тези велики за Италия години.

Видни имена от борбата на българите за свобода и независимост като войводите Ангел, Вълчан, Индже и Капитан Петко са включе-

ни в експозицията, проследяваща хайдушкото движение през 15-19 в. В повечето музеи в страната има нещо за хайдутина, който е бил в даден регион, но в новия музей в

Златоград е събрано всичко от Момчил Войвода до Капитан Петко, според мнението на проф. Николай Овчаров.

Акцент в музейната експозиция е Делю Войвода – легендарният хайдутин, възпят в песента на Валя Балканска, която лети в космоса. Самата песен и нейната изпълнителка също са илюстрирани в една от музейните зали. До старите пушки, в музейната сбирка е показан калъп за куршуми, по който личат следи от сребро. Експонатът препраща към

легендарната смърт на Делю Войвода. Считало се, че непобедимият юнак не го лови куршум, затова турците отлели за него сребрени.

Годишнината от рождението на Делю Войвода, която отбелязваме през тази година е значима не само за Златоград, а за националната ни памет, заяви кметът на общината Мирослав Янчев. Той допълни, че тържествата по повод честванията ще продължат с поредица от празнични събития.

ДЕКЛАРАЦИЯ

На делегатите на националната конференция на ТМСБ от 13.05.2017 г.

*Уважаеми г-н Преманов,
Дами и господа-членове
на ЦР и ВК на СТДБ,
Уважаеми тракийци,*

Ние-делегатите на Националната конференция на ТМСБ, проведена на 13 май 2017 г. в гр.София като неделна част от СТДБ не можем да не изразим безпокойството си-лично и като тракийци и българи от действията на председателите на тракийските дружества в Бургас и Кърджали, които са насочени

срещу целостта на СТДБ и срещу интересите на организацията ни като цяло.

С настоящата декларация категорично се разграничаваме от подобни, не добре обмислени действия, с които тези хора, поставяйки вероятно личния си интерес на пиедестал, внасят раздори и съзнателно заблуждават членовете на дружествата си.

Нашата организация е създадена и е действала на принципа на единството и общото благо в продължения

на десетилетия. Така единна и обединена е защитавала правата на тракийци, включително правата на тези, които сега се опитват да я разцепят. Недостойно и позорно е да се събира членски внос, с който да се плати на охрана да пази председателя от членовете на дружеството и от членовете на централното ръководство на СТДБ. Недостойно и позорно е години наред да не се внасят отчисления под предлог, че дружеството няма пари, а съ-

щевременно да се получават приходи от наем, които се разпределят като заплати.

Вярно е, че тракийци са добре дошли на всички тракийски събори. Вярно е, че живеем в правова държава и всеки е свободен да посещава събори по свой избор.

Също така е вярно и ние държим да се подчертае, че СТДБ е собственик на Илиева нива по нотариален акт. При това положение и като собственик, СТДБ е пълновластен да решава кого да до-

пуска там и кого не.

Ние, младите тракийци като част от СТДБ не желаем този човек да присъства на тракийския събор и не желаем да навлиза в имота ни. Това наше желание и право на собственост, което е защитимо от закона и ще потърсим начин по законов ред да му потърсим отговорност, ако дръзне да се появи там.

Ние, младите членове на тракийската организация, апелираме да се предприемат спешни мерки и да се уведомят тракийци в цялата страна, че Тодор Ангелов не е желан! Личност, която се опитва да разцепи СТДБ не може да се нарича тракиец, защото няма морално право на това. С всички сили се присъединяваме и подкрепяме ръководството на СТДБ в усилията му да съхрани единството на организацията.

Заставаме зад ръководството на СТДБ и подкрепяме решенията на ВК на СТДБ. На свой ред заявя-

ваме, че също изключваме Тодор Ангелов от редиците на ТМСБ. Той сам предприема действия да напусне тракийската общност и за нас е меко казано странно, че отново се опитва да посещава тракийски събори. Той или не знае какво прави, или не осъзнава последиците от решенията, които взема.

Апелираме и към всеки един отделен председател на дружество лично и като ръководител да се води преди всичко от целите и идеите на организацията, да защитава нейните идеали.

Ще направим всичко по силите си да съхраним и изпълним с достойнство заветите на създателите на тракийската организация и няма да допуснем нейното разцепление!

Ще се борим с младежки ентусиазъм и тракийски дух да изгоним търговците от храма, защото съединението прави силата! Защото това е наше право и наш дълг!

Делегатите на НК на ТМСБ

МЛАДИТЕ ТРАКИЙЦИ НАПРАВИХА...

Продължение от 1-а стр.

Той подчерта готовността на ръководството на СТДБ да окаже пълно съдействие за развитието на младежкия съюз и подкрепа за неговите инициативи. Ген. Бояджиев и Кр. Беломорски също приветстваха участниците в конференцията. За водещ на конференцията беше предложена и избрана Николина Умурска от Димитровград, за секретар – Милена Апостолова от Созопол, за преброител – Катя Бозмова от Харманли. Бе избрана и комисия по решенията в състав: Николай Хаджиев – Стара Загора-председател, Павел Петков-Димитровград и Златина Кнебел – Созопол.

Конференцията прие отчета за дейността на ТМСБ за периода 1.03.2014-13.05.2017 г., изнесен от заместник-председателя Цанко Атанасов. По време на последвалата дискусия бяха

направени предложения за изменения в Статута на ТМСБ. Предложенията бяха приети и са свързани с увеличаване на възрастта за членство в организацията от 39 на 42 години и допускането на съпредседателството като форма на управление на ТМСБ.

Беше избрано и ново ръководство в състав: съпредседатели: Десислава Костова от Димитровград и Цанко Атанасов от Стара Загора с мандат от 3 години. За членове на ръководството бяха избрани Павел Петков-Димитровград, Светла Тенева-Славов-Димитровград, Петя Здравкова-Колева-Стара Загора, Петър Иванов-Иванов-Варна, Милена Николова-Апостолова-Созопол, Стойно Ангелов-Петров-Бургас.

Беше приета декларация, в която се pledира за запазване единството на СТДБ и насочена срещу опити за неговото разцепление. Чрез нея младите

тракийци остро осъждат и се противопоставят на действията на някои председатели на дружества, насочени срещу нарушаване на целостта на Съюза, разграничават се от действията на досегашния си председател Тодор Ангелов и обявиха неговото изключване от ТМСБ. Декларацията ще бъде публикувана на страниците на в. „Тракия“ и в местни ежедневници.

Веднага след приключване на Конференцията се проведе и първият Национален съвет на ТМСБ – мандат 2017–2020 г. За секретар на ТМСБ бе избрана Красимира Иванова от Харманли.

Приета бе национална програма за 2017 г. и приоритетите на ТМСБ, насочени към единството на СТДБ, изграждането на нови дружества и укрепване на старите, както и активна работа с младите хора.

Централният съвет на ПП „ПК „Тракия“ на основание чл. 9, ал.3 от Устава на ПП „ПК „Тракия“ СВИК-ВА Национална конференция на ПП „ПК „Тракия“ на 17 юни 2017 г., Заседателна зала на СТДБ, София, ул. „Стефан Караджа“ 7А при следния ДНЕВЕН РЕД:

1. Промени в състава на Централния съвет на ПП „ПК „Тракия“.
2. Промени въсстава на Контролния съвет на ПП „ПК „Тракия“.
3. Приемане на бюджет за 2017 г. на ПП „ПК „Тракия“.
4. Разни.

СТАТУТ НА РЕГИОНАЛНИТЕ СЪВЕТИ НА ТРАКИЙСКИТЕ ДРУЖЕСТВА

На основание чл.6 ал.3 т.2 вр.т.12
от УСТАВА НА СТДБ и чл.25 ал.1 т.2 От ЗЮЛНЦ

I. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл.1. Тракийските региони са организационни структури на Съюза на тракийските дружества в България.

Чл.2. Броят и териториалният обхват на регионите се определят от Върховния комитет. Промени могат да се правят и от Централното ръководство на Съюза на тракийските дружества.

Чл.3. Координацията на дейността на тракийските дружества в региона се осъществява от регионален съвет.

Чл.4. Регионалните съвети не са юридически лица.

II. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ НА РЕГИОНАЛНИТЕ СЪВЕТИ

Чл. 5. Регионалните съвети организират дейността в съответните региони за реализиране на основните цели на Съюза на тракийските дружества в България, съгласно чл.2 от неговия Устав.

Чл. 6. Регионалните съвети осъществяват дейността си в съответствие с Уставите на тракийските дружества и на Съюза на тракийските

дружества в България, решенията на Тракийския конгрес, на Върховния комитет и Централното ръководство на Съюза.

Чл.7. Регионалните съвети:

1. Координират дейността на тракийските дружества в региона, организират и провеждат регионални мероприятия и съдействат за реализирането на национални тракийски мероприятия.

2. Подпомагат дейността на тракийските дружества и тяхното организационно укрепване и изграждането на материалната им база.

3. Работят за разширяване на Националното тракийско движение и привличането на български и чуждестранни граждани, независимо от техния етнос и религия, ако споделят целите и задачите на Съюза на тракийските дружества, в тракийски дружества.

4. Организират и подпомагат дейността по записването, съхраняването и популяризирането на фолклорното богатство на тракийци, като при необходимост организират и общи фолклорни ансамбли, певчески и танцови състави.

5. Подпомагат и извършват събирателска дейност на исторически, мемориални и архивни материали, свързани с историята на тракийските българи.

6. Организират изграждането, поддържането и съхранението на тракийски паметници, паметни плочи и знаци, музеи и др. подобни на територията на региона.

7. Отстояват правата и защитават интересите на тракийските българи пред съответните държавни органи, обществени организации и партии.

8. Организират разпространението на в. "Тракия" и подпомагат неговото издаване, в т.ч. и чрез регионални кореспонденти към вестника.

9. Подпомагат дейността на Тракийския научен институт, на Тракийска фондация „Капитан Петко Войвода“ и другите организации към Съюза на тракийските дружества.

III. РЪКОВОДСТВО

Чл.8 Членове на регионалните съвети са председателите на тракийските дружества-юридически лица по

см.на ЗЮЛНЦ и членовете на Общото събрание/ ВК/ на СТДБ в региона, както и членове на СТДБ – физически лица, които могат да членуват и участват в живота на тракийските дружества и по местоживеене.

Чл.9. Седалището на регионалния съвет е в областния център на съответния регион.

Чл.10. Председателите на тракийски дружества-юридически лица в съответната област се редуват на ротационен принцип да изпълняват длъжността председател на регионалния съвет, като председателството е за срок от една година и първи по ред е председателя на най-голямото като членска маса дружество в областта.

Чл. 11. Всеки член на регионалния съвет има право на един глас.

Чл.12. Решенията на регионалния съвет се вземат с обикновенно мнозинство и са задължителни за дружествата в региона.

Чл.13. Регионалният съвет определя състава и избира с явно гласуване оперативно ръководство на съвета и разпределя рабо-

тата между членовете му. Председател на оперативно ръководство е председателя на регионалния съвет.

Чл.14. Регионалният съвет, до края на м.януари приема ежегодна план-сметка за разходите, В ТОВА ЧИСЛО и съответните хонорари на членове на ръководството и средствата за подпомагане на дружествата без приходи и определя източниците за приходи като в едноседмичен срок изпраща приетата план-сметка за утвърждаване от СТДБ.

Чл.15. В общини със значителен (голям) брой тракийски дружества, от които най-малко едно е юридическо лице, регионалните съвети могат да изграждат общински съвети на тракийските дружества, като определят и техните функции и задачи.

Чл. 16. В регионалния съвет се водят следните книги:

1. Протоколна книга.
2. Книга на тракийските дружества.
3. Приходно-разходна книга.
4. Входящи и изходящи дневници.

Чл. 17. Координацията

на дейността на председателите на регионалните съвети се осъществява от председателя на Съюза на тракийските дружества в България.

Чл. 18. Регионалният съвет използва печата на тракийското дружество в областния град.

IV. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл.19. Тракийски формации в съответната област, които не са юридически лица и наброяват не повече от 30 членове са със статут на тракийско дружество, а останалите участват в дейността на регионалния съвет като секции към съответното общинско/ областно дружество-юридическо лице в съответното населено място и се представляват в правния мир от неговия председател.

Чл.20. Този статут на регионалните съвети на тракийските дружества е изготвен съгласно решение на ВК на СТДБ с протокол №2 от 13 януари 2007 г., утвърден от Върховния комитет на заседание на 30 януари 2010 г. и е в сила от 1 януари 2010 г.

ПОСЛАНИЕ

към младежите, децата, идните поколения, потомци на тракийските и малоазийските бежанци от Одринска и Беломорска Тракия и Мала Азия

Мили приятели,

Ние, потомците на тракийските бежанци от цяла България не сме забравили злочестата 1913 година, когато родна Тракия беше превърната в пепелище, а населението ѝ посечено, горено и прокудено завинаги от бащин дом. Всяка година ние се връщаме към родовия си корен на нашите бащи и деди от Одринска и Беломорска Тракия и Мала Азия за да усетим духа им, да прелеем разпилените им кости с вино и запалим свещички в тяхна памет. Полагаме цветя, свеждаме глави и тихо прошепваме „Не сте забравени!“

Нека всички заедно и стари и млади съхраняваме будна тракийската и малоазийската памет и не забравяме това, което не се забравя никога,

• Родовия си корен и дълга си да

се завръщаме към него с признателност и гордост;

• Силния дух, вяра, гордост, достойнство, трудолюбие и воля на нашите деди, тракийските и малоазийските бежанци;

• Съзлите и песните, обичаите и традициите, силата за оцеляването им;

• Истината за съдбата на тракийските и малоазийски бежанци такава, каквато е била, защото

Тракия и Мала Азия са „Отечество между люлка и гроб.“

Гориха ги – не изгоряха, с ятаган ги сякоха – живи са!

От потомците на тракийските и малоазийските бежанци,

Национална инициатива „Завръщане към корените“

Свиленград, 29.04.2017 г.

По желание на читателите поместваме посланието, което бе изпратено по време на срещата „Завръщане към корените“ в Свиленград.

НАГРАДИТЕ НА „ГЕРГЬОВДЕН“ – ПОМОРИЕ

144 състави от цялата страна взеха участие в 14-тия Национален тракийски фолклорен събор „Гергьовден“, организиран от Община Поморие и Тракийско дружество „Одринска епопея“ на 4 май т.г. Председател на професионалното жури бе проф. д-р Стефан Чапкънов – композитор и диригент, а членове: Калинка Згурова – странджанска народна певица, Николай Николаев – музикален педагог и редактор, Елка Димитрова – музикален редактор в БНР и Дора Арбова – музикален педагог. Те бяха натоварени с нелеката задача да оценят всички индивидуални и групови изпълнения и да отличат най-добрите за 2017 година. Ето кои са наградените:

Специална награда на манастир „Св. Георги Победоносец“ – гр. Поморие получава „Тракийка“ при тракийско дружество „Одринска епопея“ – Поморие. Сред фолклорните групи – жени първа награда и плакет бе дадена на „Напредък“ с. Бата, „Здравец“ гр. Ахелой, „Комня Стоянова“ с. Драчево, „Пей сърце“ гр. Поморие, „Златни кестени“ при НЧ „В. Левски“ кв. Горно езерово – гр. Бургас, „Росна китка“ при ПК „Здравец“ кв. Меден рудник – гр. Бургас, хор „Изгревски славеи“ при ПК „Изгрев“ гр. Бургас, „Равногорски звуци“ с. Равна гора, общ. Аврен, „Здравец“ към ПК „Св. Георги“ – гр. Поморие, женска битова група „Ветренски славеи“ гр. Бургас, кв. Ветрен, „Иглика“ при НЧ „Хр. Ботев“ гр. Бургас, кв. Банево, „Китка

здравец“ – гр. Средец и фолклорна група при НЧ „Поука – 1907“ с. Горица. В тази категория бяха раздадени и 6 втори и 12 трети награди.

В категорията „Фолклорни групи – мъже“ бе дадена втора награда на „Земляци“ при ПК „Златна есен“ – Бургас и трета награда на „Странджа“ при ПК – Средец. Сред групите за обработен фолклор първи награди и плакет получи фолклорният състав „Гоце Делчев“ – Бургас, дамският хор „Хармония“ – Бургас и вокална група „Нестинарка“ при СУ „Д. Чинтулов“ – Бургас. След детските групи висока награда взе „Ариел“ при ДГ „Веселушко“ – Поморие. Раздадени бяха и призове за индивидуални изпълнители до 18 г., за жени и мъже – изпълнители и за инструменталисти.

ЗА НОВО СЪБРАНИЕ И НОВО РЪКОВОДСТВО НАСТОЯВАТ В БУРГАС

Централното ръководство на СТДБ
се среща с тракийци в града

На 16 май т. г. във Военния клуб в Бургас се състоя среща на ръководството на Съюза на тракийските дружества в България с тракийци от града. Тук дойдоха председателят на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Преманов, заместник-председателите на Централното ръководство ген. Тодор Бояджиев и Михаил Вълков, главният секретар Стефан Начев, зам. председателят на Върховния комитет Гено Пухов, членовете на Върховния комитет Калинка Згурова, Лазар Япанджиев и Димитър Ошавков. Целта на срещата бе да се чуе гласът на тракийците от Бургас след решението на председателя на тракийското дружество „Екзарх Антим Първи“ Тодор Ангелов и неговия управителен съвет дружеството да напусне Съюза. И наистина този глас се чу – ясно и високо, както в изказванията, така и в приетата декларация.

Срещата бе открита от Янка Шурелова. Тя разказа за съдбата на тракийския клуб, в който е членувала, която свидетелства за стила и методите, с които председателят Тодор Ангелов е управлявал дружеството. Той първо изключва от дружеството двама млади народни изпълнители Лазар Налбантов и Петър Ингъзов. И по-късно отказват да приемат членския внос на членовете на клуба, по този начин всъщност тракийците в него са отстранени, изгонени, изключени от организацията. Те имат своя музикална група „Жарава“ – от този момент нататък тя вече не е желана да участва в проявите на дружеството. Срам ме от това, което стана, заяви накрая Янка Шурелова, нашите прародители са учредили Съюза тук в Бургас, а сега ни отцепват от тракийското движение.

Председателят на СТДБ Красимир Преманов говори за характера на Съюза – най-старата неправителствена организация – патриотична и непартийна, и запозна присъстващите с най-новите инициативи на Съюза, които са в името на общобългарската тракийска кауза. Напомни, че тракийските дружества, регистрирани като самостоятелни юридически лица, съгласно устава отчисляват 30 на сто от членския внос и 20 на сто от приходите за общата дейност, като всъщност отчислените средства са предназначени за прояви на дружествата. Този уставни задължения са пренебрегнати от бургаското дружество, парите са изразходвани за лични нужди и в изгода на функциониращото ръководство. Това са действия с егоистични намерения, незрели политически, противостоящи на тракийската

кауза. С тракийската кауза не се прави кариера, не се правят пари. Той изрази увереност, че бургаските тракийци ще спасят своето дружество – в нова форма и с ново ръководство и няма да сложат кръст на 120-годишното съществуване. Тук, в тази зала, дружеството получи юбилеен плакет за 120-годишнината на организираното тракийско движение, ала той не е за председателя Тодор Ангелов, който сега се опитва да разцепва организацията, а за дружеството, за вас, тракийци.

Глас от залата поиска да си вдигнат ръката членовете на тракийското дружество. И те го направиха. Но когато друг глас предложи да си вдигнат ръка изключените, те се оказаха много повече – красноречив факт за разделението, до което довежда „политиката“ на председателя Тодор Ангелов и „назначения“ управителен съвет.

Лазар Налбантов изрази съжаление, че се разбива 120-годишната организация. Беше ми обидно да бъда изключен и напуснах управителния съвет. Той предложи да се обяви ново общо събрание и да се избере ново ръководство.

Петко Ингъзов заяви, че е член на тракийския съюз от 1998 г. Пътят към дружеството ми отворя Калинка Згурова, Създадохме раз-

лични фолклорни състави и те работеха много добре. Срам ме е, че водим такъв разговор за съдбата на дружеството. Дотук я докарахме. Членската маса е само на хартия. Изгонените, „изключените“ са повече от тия в списъка.

Желязко Матев заяви, че застава твърдо зад думите на двамата талантлив младежи Лазар Налбантов и Петко Ингъзов. Нашата дейност е в обществен интерес и парите за това трябва да се използват, а не за нещо друго, както се прави сега, каза той.

Гено Пухов: Тук се говори за пари, коли и шофьор. Ние в Созопол нямаме пари, коли и шофьор, но имаме ансамбъл, имаме детски състав. Очаквахме от Бургаското дружество подкрепа, поне да канят ансамблите ни на своите прояви, но не стана. Регионалният съвет не се събира, както беше навремето. Тук управлението е авторитарно, правят екскурзии за избрани и отчитат дейност. Жалко е, някои като видят пари, се забравят.

Димо Калоянов подчерта, че все още е член на Управителния съвет, макар да не вижда смисъл на присъствието му в него. Според него седемнайсет години работата на дружеството се е развивала в положителна посока, започнали с концертите на Манол Михайлов. Но новият председател То-

дор Ангелов има нов стил и метод на работа – отстранява силните фигури, разчиства си терена – не ги кани на Управителния съвет и за отсъствия ги отстранява – „изключва“. Така постъпи и с Маруся Любчева, почетния председател на дружеството, огорчи и обиди много тракийци. Уставът, който бе приет, не бе обсъждан

предварително, приет бе с гласовете на неговите верни хора. Решихме колата, която ще купи, да бъде до 8 000 лева, но се оказа, че толкова е първата вноска за лизинг. Не сме виждали заплатите на персонала, въобще не знаем как се изразходват средствата на дружеството. За общото събрание научихме от вестниците.

Ген. Тодор Бояджиев разказа, че преди 121 г. дядо му – бащата на майка му Лефтер Мечев, е делегат от Малко Търново на учредяването на Съюза в присъствието на братя Драгулеви, дошли от Варна. Казвам това, защото изпитах страшна болка, когато разбрах, че дружеството, което участва в създаването на Съюза, провежда с манипулации събиране, на което решава да излезе от СТДБ. Така бургаско-

то дружество абдикира от националната кауза, прави опит да разцепи Съюза, това граничи с национално предателство. В своето изказване ген. Тодор Бояджиев припомни дейността на д-р Стамат Апостолов като председател на Бургаското дружество и го нарече „икона за тракийци“. А сега председателят публикува съобщение във в. „Черноморски фар“, че няма да бъдат допуснати външни хора на общото събрание. За външни хора, той обяви представителите на Тракийския съюз. Смятате ли това за нормално? – попита ораторът.

Стефка Костова, работила като технически секретар в дружеството, сподели, че е дълбоко обидена от опитите да се разтуря семейството на тракийската организация, да се разцепва тракийското движение. Тя е заместник-председател на Тракийския женски клуб, но въпреки настояванията не ѝ е била дадена възможност да учреди женски тракийски клуб в Бургас. Прогонена, тя сега плаща тракийския си членския си внос в Карнобат.

Прочетен бе проект за декларация, която бе приета с голямо мнозинство.

ДЕКЛАРАЦИЯ

на тракийци от град Бургас за запазване
на единството на СТДБ и членството
на тракийското дружество „Екзарх Антим I“ –
Бургас в Съюза

Ние, тракийци от различни поколения, свързани с тракийската кауза чрез своя произход и ценностите, които споделяме, категорично отхвърляме опитите на една група хора, навлезли в ТД „Екзарх Антим I“ – Бургас през последните две – три години и станали част от Управителния съвет, да обособят дружеството в самостоятелно юридическо лице извън СТДБ. Това може да бъде продиктувано от лични мотиви и користни цели, като желаят да се възползват от имуществото

на ТД „Екзарх Антим I“ – Бургас.

Подкрепяме решението на Върховния комитет за изключването на досегашния председател на ТД „Екзарх Антим I“ – Бургас Тодор Ангелов и приемаме за нелегитимни решенията от делегатско събрание, състояло се на 05.04.2016 год.

Предлагаме тракийците от Бургас да иницират провеждане на ново Общо събрание, на което да се избере ново ръководство за запазване единството на СТДБ.

СЛИВЕНСКИТЕ ТРАКИЙЦИ ЗАСЛУЖЕНО ПРАЗНУВАТ

ЗЛАТКА ЯНЕВА

В града на 100-те войводи – Сливен, на 12 май т.г. тържествено бяха отпразнувани три годишнини – 120 години на организираното тракийско движение в България, 145 г. от рождението на войводата Лазар Маджаров, участник в Илинско-Преображенско въстание, и 25 години на фолклорния певчески състав „Тракия пее“.

Гости на тържеството бяха председателят на Съюза на тракийските дружества в България Красимир Премянов, директорът на Регионалния исторически музей Николай Сираков, председателят на читалище „Добри Чинтулов“ Кръстинка Дичева, представители на читалище „Даме Груев“, почетния председател на Руското дружество „Отчий дом“ в Сливен Тамара Иванова.

Тържественият концерт се състоя във Военен клуб в Сливен в присъствието на тракийски потомци, много граждани и съмишленици.

Водещ в тържеството бе фолклорният певчески състав „Тракия пее“ с ръководител Илия Янев. За музикалното оформление се постараха Георги Алеков (акордеон), Антон Ганчев (гъдулка) и Георги Колев (тъпан) с любезната помощ на академик Тодор Кръстев.

Представители на детския танцов ансамбъл „Тракийче“ при детски комплекс – Сливен с ръководители Виолина Петкова, Мирчо Дерменски и Диляна Димитрова поздравиха присъстващите. Поканени бяха и народните певци София Иванова и Керанка Ангелова.

Под звуците на музикален съпровод фолклорният състав „Тракия пее“ огласи препълнения салон с химна на Тракия – „Ясен месец“. Публиката, станала на крака, пригласяше на певиците от сцената, които в красивите си тракийски костюми направиха песента още по-въздействаща. Водещата на концерта младата тракийка Татяна Казакова представи гостите и даде думата на председателя на тракийското дружество „Лазар Маджаров“ в Сливен – инж. полк. от запаса Кирил Киряков.

На този фон – певици в автентични тракийски костюми – инж. Кирил Киряков направи историческа ретроспекция на тракийското движение от 12 май 1896 г.,

Дружество „Лазар Маджаров“ бе удостоено с златен юбилеен плакет, а неговият председател Кирил Киряков със златен медал „Капитан Петко войвода“

когато във Варна бе създадено дружество „Странджа“. Един от неговите учредители е Петко Киряков – велик българин, славен революционер, храбър войвода. Ораторът отбеляза 120 г. от началото на организирано тракийско движение по българските земи, началото на сегашната патриотична организация, която защитава интересите на милион и половина българи – потомци на бежанците от Беломорска и Източна Тракия и Мала Азия. Проследи краткия, но героичен живот на войводата Лазар Маджаров, чието име носи тракийското дружество в Сливен. С гордост разказа за големия труд, положен при изграждането на църквата „Св. Борис I Покръстител“, както и за паметника на Петко войвода, построен изцяло с труд и средства от признателните тракийски потомци в Сливен и региона.

След председателя на дружеството кратко слово за създаване на фолклорния състав прочете създателката на състава Роса Ламбова. Поздравление към юбиларите от фолклорен певчески състав прочете бившата певица в състава Атанаска Немцова, която предаде своите мисли чувства с много възмущение.

Тържественият концерт продължи със звучни тракийски мелодии и стихове за тракийската хубост, вяност и храброст.

„Песента за тракийката е като изповед за любов, радост и мъка.“

Тя пее под жаркото слънце и с тракийска песен оглася полето.

Те пее в китната своя градинка с любов на всяко цъфнало цвете.

Тя пее за своята съдба злочеста

и с песен тя вижда живо-та без мъка – чудесен.“

Изпълнението на тракийски хора от малките танцьори от ансамбъл „Тракийче“ бяха шумно аплодирани от публиката. След тях на сцената застанаха най-малките тракийски потомци. Младата тракийка Мария Вълчева развълнува публиката със стихотворение за своя тракийски

род. Анджело Иванов – най-малкият участник в концерта, с изпълнение на китара, подкрепян от баба си Елена Ламбова – тракийка, певица от състав „Тракия пее“.

Изненада беше и участието на малкия внук на дългогодишната певица Стела Казакова – Антон Стефанов, издекламира кратък текст от песните, които е слушал и научил като редовен слушател при репетициите на състава. Радост в очите а всички присъстващи донесоха малките тракийски потомци – че ги има, че продължават

дейността на старите тракийци.

„Голяма е тракийската дарба“ – прозвуча гласът на водещата Татяна: „Да пее, да люби безкрайно горещо. Завещание, навярно наследено от тракийския певец Орфей, който с музика съживи своята любима Евредика.“ и прозвуча гласът на славея на състав „Тракия пее“ – Софка Рашева. Нейните изпълнения на стари тракийски песни изправи публиката на крака. С това настроение концертът продължи два часа, а аплодисментите за

изпълнения на песни и стихове на стиховете.

В края на концерта председателят на СТДБ Красимир Премянов поздрави участниците, които със своя труд и талант дават своя принос в борбата за оцеляване на българщината. Спря се на 120 годишнината от организираното тракийско движение, чиято история е свързана с много битки, саможертви и патриотизъм. Днес най-важната задача на нашата дейност като тракийска организация е, разбира се, да помним героите и значимите събития, за да помагаме на младото поколение да тачи и уважава историята ни. А второто е, да пазим културата, която

ние в България“ за заслуги и принос в националното тракийско движение на дружеството. Фолклорният певчески състав „Тракия пее“ към дружеството бе удостоен с грамота от СТДБ по случай 25 годишния юбилей на състава.

Управителният съвет на дружеството поднесе поздравителни адреси за четвърт век участие във фолклорния състав на Роса Ламбова, Роса Лачева, Гена Бачурова. адресите бяха връчени лично от председателя на СТДБ Красимир Премянов. На всички бивши и настоящи певци от състав „Тракия пее“ бе подарено юбилейно пано със снимки от първия и настоящ певчески състав и стихове.

„Тракийо моя, Тракийо мила,

в сълзи и песни с тебе живяхме.

Виждах те бяла с одежда мечтана

от всяка невеста млада.

Виждах те грейнала

като цвете цъфтящо,

но от корен откъснато е

увяхнало цвете.

Виждах те мрачна със

забрадката черна и вечна,

с която аз баба запомних

от моето детство.

В съня си унесен и в деня

си светъл

ти спомен си в мене ни-

вга не гаснец.

Когато песен запяхме

за войводи,

за левенти млади, за лю-

бов и мъка

ти чуваше ли, Тракийо

мила, нашето послание:

„Не забравяйте, но не

отмъщавайте“.

И тъй с песни, стихове,

думи заветни

минаваха годините неу-

сетно.

И ето – днес юбилей до-

чака съставът тракийски –

25 години „Тракия пее“.

Председателят на ТД

инж. Кирил Киряков

прочете поздравителни адре-

си в чест на 25 годишния

юбилей от кмета на община

Сливен – Стефан Радев, от

читалище „Добри Чинту-

лов“, от руско дружество

„Отчий дом“, от читалище

„Даме Груев“. Поднесени

бяха много цветя на участ-

ниците в концерта.

Тържественият концерт

завърши с колективно из-

пълнение от участници и

публика на песента „Тра-

кия“, с много настроение и

пожелания за нови празни-

ци с тракийски дух.

VI. БЪЛГАРО-ТУРСКИТЕ ДИПЛОМАТИЧЕСКИ ОТНОШЕНИЯ 1989 – 2016 Г. В СВЕТЛИНАТА НА ВЗАИМНИТЕ ИМУЩЕСТВЕНИ ПРЕТЕНЦИИ

Д-Р БОРЯНА БУЖАШКА

Продължава от
предидущия брой

В периода 1955 – 1975 г. коректно е оценена културната стройност на 194 обекта на българска територия, свързани с мюсюлманската култура. За паметници на културата са обявени 99 такива обекта, 21 от които с категория „от национално значение“, а 95 са декларирани и са под правна защита по българското законодателство. В периода 1965–1991 г. българската държава влага около 20 милиона щатски долара за тяхното поддържане и опазване. По време на последния, трети кръг преговори, проведени през 1998 г., турската страна трайно поддържа позицията, че българските претенции следва да се насочат към българското, а не към турското правителство.

Останалите два аспекта – социални и хуманитарни, са приоритетни за турската страна. Става въпрос за сключване на социална спогодба, която да уреди социалните права на българските граждани от турски произход, преселили се в Република Турция. През 1998 г. българското правителство предлага проект на спогодба за уреждане на насрещните имуществени претенции като основа за водене на преговорите. В него за уреждане на висящите имуществени въпроси за периода след 1945 г. се предлага възстановяване на имуществените права на изселените се в Турция български граждани от турски произход при условията и по реда на действащото реституционно законодателство в България. Визират се лицата, изселили се от България през периода 1945–1989 г., но за които не се прилага Спогодбата между Народна република България и Република Турция за изселване на български граждани от турски произход, чиито близки роднини са се изселили в Турция до 1952 г., подписана на 22 март 1968 г. В нейния чл. 12 е отбелязано, че изселниците ще получат компенсации за пенсията, получава-

на при трудова злополука и за други пенсии и социални осигуровки, чието използване в чужбина се признава от българското законодателство, действащо към момента на изселването. Турската страна настоява за сключване на всеобхватна социална спогодба, по силата на която право на пенсия да имат всички изселили се от България турци, като се съберат стажовете им от България и Турция. Сега българската държава изплаща средно 4 млн. лева месечно за правоимащи пенсия лица, изселили се в периода 1979–1989 г.

Друго искане е за обезщетяване на влоговете на Генералното консулство в Пловдив във фалиралата Първа частна банка. Въпреки усилията на българската страна, в рамките на трите кръга преговори не е постигнато съгласие по принципите за уреждане на висящите имуществени и финансови въпроси. Причините са в принципните различия относно периодите, за които се отнасят насрещните имуществени претенции, характера и вида на тези претенции, както и начина на уреждане на вземанията. През 1998 г. обаче са подписани следните спазуменения:

– Протокол за сътрудничество в опазването на недвижимото културно наследство между Министерството на културата на Република България и Министерството на културата на Република Турция;

– Протокол между правителството на Република България и правителството на Република Турция за собственост в Цариград. С този Протокол турската страна поема задължението да предостави друг имот на българската страна в замяна на собствеността върху парцела на разрушеното през 1993 г. българско училище „Антим I“ за построяването на български търговски и културен център, но за срок от 100 години;

– Споазуменение между Република България и Ре-

публика Турция за изплащане на български пенсии. Споазумените обхваща ограничен кръг правоимащи български граждани, установили се в Турция. Става въпрос за пенсионери, които са придобили по законен път правата си и получават пенсията си от Националния осигурителен институт по банков път, като по този начин не е необходимо да пътуват периодично до България. Това спазуменение се оспорва от различни неправителствени организации. Особено активна в това отношение е организацията „Хелзинкски наблюдател – България“. Тя го определя като незаконно по няколко причини – не е ратифицирано от Народното събрание, не е публикувано в Държавен вестник и накърнява Договора от 1992 г., като едностранно облагодетелства турската страна.

България е ратифицирала Европейската социална харта, без да се обвързва по отношение на социалното осигуряване със задължение да сключва двустранни договори, които не предвиждат осигуряване на реципрочна основа. Не са поети задължения за предоставяне право на социално осигуряване през периоди, когато лицето е работило на българска територия. По искането на турската страна за сумиране на периодите на осигуряване в двете страни не е взето решение, въпреки настоячивите искания и отправяни закани за поставянето му пред Европейския съд в Страсбург от изселнически организации като „Балкангъоч“ и др.

Сключеното спазуменение урежда фактически предоставянето на привилегии в полза единствено на изселниците в Турция, без поначало да урежда аналогични възможности в полза на българската страна. Постига се и заобикаляне и фактическо обезсилване

на чл. 2 на подписания през 1992 г. Договор за приятелство, добросъседство, сътрудничество и сигурност между България и Турция с формулираната на базата на взаимен интерес хронология на преговорите между двете страни: „имуществени, социални и хуманитарни проблеми“. Всъщност още през 1992 г. турската страна изпраща с нота проект на Спогодба за социално осигуряване с цел да ревизира де юре Конвенцията за ус-

тановяване от 1925 г. и други договорености, като по този начин се пренебрегват изключително важните за българската страна въпроси от имуществен характер – включително за имотите на българските бежанци от Източна Тракия и Мала Азия.

Особено сериозни са аргументите на организацията „Хелзинкски комитет“ относно българското гражданство. Споазумените не определя еднозначно кръга от лица, в т.ч. тяхното гражданство, на които българската страна изплаща лични пенсии на територията на Турция. По време на договарянето на спазумените е в сила Законът за българското гражданство от 1968 г. (действащ до 1999 г.), според чийто чл. 16 български гражданин може да придобие чуждо гражданство само ако предварително бъде освободен от

българското гражданство. В момента на влизане в сила на спазумените (1 март 1999 г.) обаче е в сила новият закон, който дава възможност на изселените се турско население да запазва и българското си гражданство.

Резултатите от проведените през 1998 г. три кръга преговори по пакета от открити въпроси налагат извода, че турската страна се опитва да наложи постепенно, без да приема чрез обсъждане и дискусии, ограничен подход към решаването на проблема за имуществените права на изселниците в двете посоки. Тя не приема заявените от българските представители имуществени претенции и предложения начин на уреждане на висящите имуществени претенции. Приема само Ангорските спогодби, които тълкува ограничително, с цел да отхвърли най-големите български вземания. Предлага имуществените права да бъдат осъществявани на основата на индивидуално представени молби, придружени от всички необходими правни документи и други сведения. Този индивидуален иск е абсолютно неприемлив за българската страна не само защото е минимална реалната възможност, правна и фактическа, наследниците на бежанците да докажат пред турската държавна инстанция правата си на собственост, но и защото индивидуалните имуществени претенции, в резултат на насложилите се фактически и правни обстоятелства, са се трансформирали в публично-правна претенция на българската държава.

Турция не е заинтересована от сключването на всяка цена на двустранно спазуменение за уреждането на висящите въпроси. Приети през 1992 г. от Народното събрание реституционни

закони решават на практика претенциите на турската страна за възстановяване на правото на собственост на физически лица върху недвижимо имущество на територията на България, изселили се след 1945 г.

Третият аспект при преговорите – хуманитарните въпроси, първоначално се счита за изчерпан, тъй като се отнася до събиране на разделени семейства на изселили се в Турция български граждани от турски произход с акцент върху децата, чиито родители живеят в Турция. Съгласно чл. 2 на Конвенцията за установяване от 1925 г. Турция не може да отказва, нито да ограничава доброволното изселване, както не може да издава административни актове с такава цел, без да съгласува въпроса с България. На практика обаче турската страна нарушава посочените „забрани“, тъй като българската политика не е била достатъчно настойчива в различните исторически периоди, за да изисква спазване на тези договорености. В подкрепа на позицията на България за решаване на въпроса за събиране на разделените семейства от първостепенно значение е Договорът за приятелство, добросъседство, сътрудничество и сигурност между Република България и Република Турция от 6 май 1992 г., както и Визовата спогодба между правителствата на двете страни от 10 март 1993 г., което прави този въпрос двустранен. Становището на турската страна е, че проблемът за разделените семейства е изцяло вътрешен въпрос на Турция, който тя решава едностранно по силата на вътрешното си законодателство. Независимо че през месец май 1998 г. турският парламент приема допълнение в Закона за пребиваването и пътуванията на чуждите граждани в Турция, хуманитарният въпрос за събирането на разделените семейства остава открит.

Ако може да се говори за някакви резултати от преговорите през 1998 г., то те са постигнати в културната сфера.

Продължава в следващия брой

Изложба „Опознай Европа“ в Хасково

Читалище „Тракия 2008“ и тракийското дружество „Г. Сапунаров“ в Хасково съвместно с местния Информационен център „Европа Директно“ подредиха изложба „Опознай Европа“. Показани са информационни материали за Европейския съюз, за 10-годишнината на членството на България, за предстоящото председателство на страната ни през 2018 г.

Заедно с изложбата е уреден и импровизиран щанд, от който всеки посетител може да получи брошури, които го интересуват, а също карти на ЕС. Целта е все повече хора да разбират какви права имат като европейски граждани, какво представляват и каква роля играят различните европейски институции, как функционира Европейският социален фонд, който отбелязва 60 години от съществуването, каза на откриването Иванка Душкова, експерт в „Европа Директно – Хасково“.

На 9 май – Деня на победата на паметника на Съветската армия бе поднесо венец от името на СТДБ

Тракийците в Крумовград отпразнуваха Георгиевден

ПОЧИТ КЪМ ВОЙВОДАТА РУСИ СЛАВОВ

Както всяка година, на 11 май – рождения ден на войводата Руси Славов, патрона на тракийското дружество в Пловдив, представителна група на дружеството, начело с председателя си ген. Нонка Матова, поднесе цветя на гроба на войводата във връзка със 133 години от неговото рождение. Със

специално слово за живота, делото и приноса му за спасението на хиляди тракийци, бе почетена паметта му. Откупувайки за вечни времена последния дом на своя патрон, тракийци имат свое място за отдаване на почит, преклонение и признателност пред героя на Тракия и България.

РОСЕН БОНЕВ ОТНОВО ОРГАНИЗИРА НАРОДНИ БОРБИ

Село Дряново, община Симеоновград бе домакин на народни борби, които привлякоха и много знаменитости в този спорт, както и млади борци. Борбите се организират от кмета на селото Диньо Добридинев. Господин Баязит – треньор и началник на борбата в община Руен, както и шеф на мазните борби в България, Росен Бонев – председател на клуба по борба „Вълко Костов“, организатор за провеждането на борбите на малките селища БААС (Българска асоциация на спортистите в малките селища). Росен Бонев е деец на тракийското движение. Голямата награда бе 100-килограмов коч, като за второ и трето място имаше и парични награди.

ПРОЩАВАНЕ С ГЕНЕРАЛ СТОЯН ТОНЕВ

Почина бившият началник на Военномедицинска академия ген. д-р Стоян Тонев. Той е бил намерен безжизнен във вилата си край Велинград. Според информация на полицията става въпрос за естествена смърт. Не са открити следи от насилие. Вероятната причина за смъртта е масивен инфаркт. Открит е от градинаря на вилата, който е подал сигнала.

Тонев е роден на 3 декември 1953 г. в Кърджали. Завършва медицина във Военномедицинския институт в Пловдив. До 1981 година е началник на медицинската служба на во-

енновъздушен полк в Чешнегирово. По-късно работи във Военната болница в Пловдив. В периода 2002–2013 г. е началник на Военномедицинска академия в София. След това излиза в запаса. Член е на Европейската и Американската асоциации по кожни и венерически болести, както и на Асоциацията по сексуално трансмисивни болести. Национален консултант по дерматология и венерология. Ген. Стоян Тонев бе деец на тракийското движение – член на Върховния комитет на СТДБ. На поклонението му в църквата „Св. Неделя“ бе поднесен венец от името на Съюза. Там бяха председателят Красимир Премиянов, зам. председателят Краснодар Беломорски, членът на Върховния комитет Иван Гранитски.

Почина известният тракийски деец, краевед и историк Димо Чанков. Роден е на 6 юли 1949 г. в село Кондово, община Ивайловград. Завършил е българска филология,

Почина Димо Чанков

издал три тома под заглавието „Национално-освободителните войни в Ивайловградско“.

Редовен дописник на списание „Родопи“ и личен приятел на Николай Хайтов. Негови статии са публикувани в сборник „Тракия“ на Тракийския научен институт. Много негови публикации излизат също и във вестниците „Тракия“, „Марица“, „Нов живот“ и други печатни издания.

По професия Димо Чанков е учител по български език, преподавал в ЕСПУ „Христо Ботев“ в Ивайловград, а по-късно и директор на същото училище. Винаги е участвал в проявите, организирани от тракийската организация, активист в Съюза на тракийските дружества в България. Ревностен участник в съборите на организацията. Поклон пред светлата му памет!

ТРАКИЯ – Орган на Съюза на тракийските дружества в България – София 1000, ул. „Стефан Караджа“ 7-А

Печат: НЮЗПРИНТ ЕООД

Абонирайте се!

Каталожен номер

759

Издава: Върховният комитет

Редакционна колегия: чл.-кор. на БАН Васил ПРОДАНОВ, проф. Иван ФИЛЧЕВ, Елена АЛЕКОВА, Никола ИНДЖОВ и Хубен СТЕФАНОВ; Главен редактор: Тодор КОРУЕВ
e-mail: vesttrakia@abv.bg, stdb_sofia@abv.bg, тел. 02/986 71 26; факс: 02/987 57 53

БАНКОВА СМЕТКА
СТДБ (за вестника)

IBAN: BG34STSA93000001682816 BIC: STSABGSGF
Банка ДСК ЕАД, клон 1, ул. „Княз Ал. Батенберг“ – София 1000

КОРЕСПОНДЕНТИ: Валентина АНГЕЛОВА (Бургас) – 0879 545 115; Недка ГОСПОДИНОВА (Перник) – 076/60 13 67; Димитринка СМОЛЕВА (София) – 02/412 12 36, 0886 746 044; Михаил МИХАЙЛОВ (Сливен) – 044/62 48 53; Анета Георгиева (Хасково) – 0894 044 420; Веска Ламбова (Шумен) – 0877 71 85 03; Мария ИВАНОВА (Ямбол) – 046/66 35 40

Изпращайте текстове не по-дълги от 4 стандартни машинописни страници (1800 знака). Хонорари за публикуването им не се дават.

КАЛИНКА ЗГУРОВА:

ИНТЕРВЮТО ВЗЕ МИЛЕНА БОЙЧЕВА

– От всички песни, които са минали през сърцето ви, какъв е образът на българската жена във фолкора, как ще го обобщите, г-жо Згурова?

– Не е случайна жена българката. Тя в мелодии и тъкан вплита душата си. И като тъче, и като шие, като броди, тя е творческа личност. Спомням си като малка – връщам се от училище и майка ми на един стан тъчеше килимчета, пътеки. Та отивам при мама да ѝ се обадя, че съм си дошла. И като приближавам стаичката, чувам как тя хем си тъче, хем си тананика. Викам ѝ: „Мамо, ама ти каква песен пееш?“ А тя ми казва: „Ами тая певица много я харесвам.“ „И коя е певицата?“ „Соня Кънчева.“ „Янкин брат Янки думаше“, „Любе, любе, първо любе“... Та мисълта ми е, че каквото и работа да върши, и на полето да е, българката е винаги е с песен в душата. Навремето не е имало електричество, с кандилце, на газена лампа са изработвали уникалните български бродерии, с които съм закърмена. И досега съм им битово ярна. От най-ранните си години българката е творческа личност и от нищо нещо може да направи.

– Защо са тъжни прочутите ни жътварски песни?

– Как няма да са тъжни? Какви са движенията на жътваря със сърпа – бавни, плавни. Не да тропа бързо като на ръченица или на хоро. Естеството на самия труд изисква песните, които го съпровождат, да бъдат бавни, безмензурни, без много орнаментика, гласът да се лее – от единия баир до другия да се чува. Песента е правела този непосилен труд по-поносим. Аз още не ходех на училище, като съм носила таратор да се освежат жътващите в жегите.

– А българката в любовните песни?

– Освен възхвалявана като красавица, като работлива, сръчна жена, народната песен представя българката и като греховна. Имам аз една такава бавна песен „Ходете, холан, ходете, наред момите гледайте, по една да не любите и севда да не хвърляте. Та аз умирам от пуста севда голяма, по пуста Станка хубава. Гледайте, отбировайте, подире да не плачете... Снощи си дойдох, мале ле, от мойта милна галничка, галничка и драговничка, с друго си любе думаше, мойте му думи думаше, мойт му пръстен даваше.“ Тя му изневерила... Търсила съм винаги песни, от които човек да се поучи. И от тази песен бях много впечатлена, защото поуката я носи още първият куплет: „Йочи ли, черни чьорешки, гледайте, отбировайте, подире да не плачете.“ И после разказва, че излага патилото си. Това е един от първите ми записи със странджанската група.

– Вие в Странджа май си падате по изневерите. Чува-ла съм една песен за малкия брат, влюбен в жената на ба-тъо си. Та пожелал да избухне война, брат му да го уни-

КАКВОТО И ДА ВЪРШИ,
БЪЛГАРКАТА ВПЛИТА
ДУШАТА СИ

НАШИЯТ ГОСТ

Певицата е родена през 1945 г. в с. Дебелт, Бургаско. Дарбата ѝ открива странджанският народен певец Сава Попсава. Професионалният ѝ път започва в ансамбъл „Пирин“. От 1973 г. е солистка на Ансамбъла за народни песни на Българското радио, известен по-късно като „Мистерията на българските гласове“. Записва над 300 песни от Странджа за БНР и „Балкантон“, издава плочи и дискове, снима филми в БНТ. Неин съпруг и съратник е големият композитор Стефан Кънев. Песните им се изпълняват в много страни по света. На тяхно име е фондацията „Кънев-Згурова“, която подпомага млади народни певци, има своя школа и възпитаници. „Странджанският славей“ Калинка Згурова е отличавана с множество национални и международни награди, включително престижната американска награда „Грами“. Калинка Згурова е член на Върховния комитет на СТДБ.

ят и той да вземе буля си. Но докато ѝ шепнел „много си, бульо, хубава“, бабто ги спинал и ги заклал и двамата...

– Ще ги заколи, ами! Ама тази песен е от по-новите и за мене е кич, дето сватбарите го изпълняват. Не е стойностна песен, която възпитава. Значи народът не е случаен. Ето аз вече 25 години журирам навсякъде из страната и преценявам кое става и кое не. Не може с разни кичозни измишльотини, изтормозени и безпомощни хора – оттук взело мелодия, оттам взело текст, да паразитират върху фолклора. И искат да станат известни. Ама без собствен репертоар не се получава. Големите певци всички имат собствен репертоар – и Тома Янчев, и Кина Димитрова, и Георги Павлов, Петко Данаков; цяла плеяда са певците, с чието творчество израснах. Всеки със своите песни. И за да си изградя аз моя репертоар, не съм седнала да пея техните песни, ами съм

създавала свои. От сърцето на Странджа съм събирала песни. Ако ми хареса текстът, аз правя мелодията. Ако не е доизкусуено, си го оправям...

– Защо Странджа се смията за магическа планина?

– Заради огнените хора – нестинарите, после това е една мека, красива планина в близост до морето, и в това има магия, тук цъфти странджанската зеленика, приказно е. Тече река Велека. Аз и филм направих „Моята любима Странджа“. Песните, мелодиите са толкова автентични, че всички ярки таланти си падат по странджанската песен, характерна с люлеенето на тона, нарича се вибратор... Много са компонентите на тази магия. Видяхте ли книгите ми „199 песни от моята любима Странджа“ и „Гласът на Странджа“?

– Не, за съжаление.

– Ами тогава какво правите тука? Нищо не правите, нищо! Така и предполагам, за-

това съм ги приготвила да ви ги дам. Ще ви дам и книгата за Стефан Кънев, за 85-годишнината от рождението му. „Под знака на Аеда“.

– Наскоро научих, че прочулата добруджанска песен „Лале ли си, зюмбюл ли си“ била на Стефан Кънев, вашия съпруг, един от най-изявените и търсени композитори във фолклорната музика.

– Песента е на Верка Сидерова. Обработката е на Стефан Кънев. След това Филип Кутев я прави за хорове. „Годино, усилни години“ също е негова, пак я изпълнява Верка Сидерова. На първите певици той е написал визитните картички – на Стайка Гьокова, Добра Савова, Илия Аргиров. И това са първите певици от всички фолклорни области. Миналият ноември чествяхме 85 години от рождението му. За концерта дойдоха млади гласове от цяла България.

– Как живеете сега? Какво е вашето всекидневие.

– Моят живот е прогнозиран. Аз се раздавам на всички можещи млади таланти. Журирам, пея, преподавам, включвам млади певци в концерти. Но от 10 години не съм достатъчно щастлива. Защо? Защото 25 години с „Мистерията на българските гласове“ обикаляхме по цял свят. И това, което ние постигахме за два часа, дипломатите не можеха да го направят за 20 години. А получавам под 200 лева пенсия. Даже ме е срам, като ходя да ги получавам. Понеже ме знаят коя съм – голямата Калинка Згурова с малката пенсия. Толкова много таланти си отидоха разочаровани от този свят, от тези мизерни пенсии. Аз все още мога и където ме поканят, отивам. И вместо сега да си посрещна 72-рия рожден ден, да седна да си прочета някоя

хубава книга, стихосбирка... аз съм непрекъснато на кола. Ето сега е Международният ден на жената – хубав празник, после идват големите празници – Великден, Гергьовден, но душата ми е тъжна. Уморих се да се надявам, че най-после хората, които сме заслужили, ще получим поне една прилична пенсия. Това не е само безотговорност и неблагодарност. Това е жестокост. Аз започнах певческата си кариера от 1960 г. И за да стана Калинка Згурова, съм била 20 години самодейка. А 30 години съм професионална певица. Това са 50 години на сцената. Куп награди, у нас и по света, и накрая – това унижение. Не ща да заплашвам, че ще се паля пред парламента, за да ми дадат прилична пенсия. Тези пари отдавна съм си ги заработила. И понеже станах майка по-късно, такъв ергенски данък съм плащала години наред, че само той ако ми се признае – хиляда и ку-сур трябва да ми дадат.

– Сякаш се наблюдава напоследък засилен интерес към фолклора?

– Фактът, че има толкова много детско-юношески конкурси, толкова концерти на известни певци – Соня Кънчева, Стайка Гьокова, на Калинка Згурова с техните песни, а не отгук-оттам. В тия книги със странджанските песни, за да ги издам, всичко е минало през околото ми и през сърцето ми, през гласа ми, по радиото, по телевизията. И ноти, и текстове, и то е заради младите таланти, които откриваме. Ами колко народ се стича по съборите – Първият национален събор (1960) на нашата Странджа, после на Рожен, в Копривщица, Тервел и т.н. Ами че Янка Рупкина, аз, Бойка Присадова, Калинка Вълчева – всичките сме минали през тези събори. А сега децата, които се явяват на детско-юношески-

те конкурси и са таланти, се насочват към музикални училища и паралелки, Музикалната академия. Та възражда се любовта към народната музика, но крайно време е да се промени стандартът на живот. Това е страшно болезнена тема. Много хора си отидоха. Ето Борис Гуджунов как си замина в несрета. Това е парадокс, отвратителна аномалия. И сега в листите на партиите вкарвали известни хора. Ама те ли ще променят бюджета за култура, те ли ще осигурят достойна старост на хората на изкуството и науката? Не са ли по-полезни икономисти, финансисти, юристи? За тия дискове, за тия книги отгук-оттам събирам като просакания. На какво прилича това?! И понеже едва ли не работя като институция „Калинка Згурова“. Сега организирам и втория национален конкурс „Песните на Калинка Згурова.“ Лошото е, че ние нямаме самочувствие. Не може пет-шест певици, изявени солистки, дали сме си живота за народната музика, да получаваме по-малко от чистачката на аерогарата – и то пет пъти по-малко. Обидно е.

– Хайде да завършим с нещо по-ведро и празнично. Какво пожелавате на българската жена?

– Здраве ѝ пожелавам, пожелавам ѝ свободата да ражда деца и условия да ги отглежда, пожелавам ѝ всичко онова, което прави една жена усмихната и радостна от живота!

Интервюто е дадено и отпечатано във вестник „Труд“ в навечерието на Осми март, но решихме да го поместим на страниците на в. „Тракия“, тъй като народната певица Калинка Згурова (член е на Върховния комитет на СТДБ) е интересна събеседничка, тъй и за българската жена винаги може и трябва да се говори.

